

Rahandusministri 31. detsembri 2003. a määruse nr 113 „Sotsiaalmaksu maksmise kord erijuhtudel“ muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga muudetakse rahandusministri 31. detsembri 2003. a määrust nr 113 „Sotsiaalmaksu maksmise kord erijuhtudel“ (edaspidi *määrus*). Muutmine on tingitud 2026. aasta 1. jaanuaril jõustuvast perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest ning töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusest. Nende seadustega tehti muuhulgas muudatused sotsiaalmaksuseaduse (edaspidi *SMS*) §-s 6, mille rakendamise korra käesolev määrus kehtestab.

SMS-s tehtavad muudatused on osalt tehnilised ning neil mõju inimeste halduskoormusele puudub. Teine osa muudatustest vähendavad riigi kohustusi inimestele sotsiaalkaitse tagamisel, mistõttu vähenevad muudatuse järgselt sellega seotud riigi halduslikud kohustused. Inimeste halduskoormust see ei mõjuta.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna nõunik Kairi Ani (e-mail kairi.ani@fin.ee, tel 5885 1373). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-mail virge.aasa@fin.ee, tel 5885 1493).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahviga 1 tehakse muudatused rahandusministri määruses, mis täpsustab riigi või avalik-õigusliku juriidilise isiku poolt SMS § 6 alusel sotsiaalmaksu maksmise korra. Muutmise eesmärk on viia määrus kooskõlla SMS §-s 6 tehtavate muudatustega.

Perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega tunnistatakse kehtetuks SMS § 6 lõike 1 punkt 8. Nimetatud punkti alusel maksab riik sotsiaalmaksu ülalpeetava abikaasa ja registreeritud elukaaslase eest, kes kasvatab vähemalt ühte alla 8-aastast last või 8-aastast last kuni esimese klassi lõpetamiseni või vähemalt kolme alla 16-aastast last. Sellest tulenevalt jäetakse määruse § 2 lõigetest 1, 3¹ ja 4 välja viide SMS § 6 lõike 1 punktile 8 (**eelnõu § 1 punktid 1, 2 ja 3**).

Samal põhjusel tunnistatakse kehtetuks määruse § 3 lõige 1 ja § 4 lõige 1 (**eelnõu § 1 punktid 5 ja 6**). Need lõiked reguleerivad ülalpeetava abikaasa eest sotsiaalmaksu maksmise kohustuse kestust ja kehtestavad Sotsiaalkindlustusametile esitatavate dokumentide loetelu.

Ülalpeetaval abikaasal on määruse § 8 lõigete 1 ja 2 kohaselt kohustus teavitada Sotsiaalkindlustusametit andmete muutumisest. **Eelnõu § 1 punktidega 7 ja 8** see kohustus kaotatakse.

Kehtiva SMS § 6 lõike 1 punkti 6 kohaselt maksab Töötukassa sotsiaalmaksu töötutoetust saava isiku eest. Tööturumeetmete seaduse muudatuste kohaselt ei ole töötul 2026. aasta 1. jaanuarist enam õigust töötutoetusele. See toetus asendub baasmääras töötuskindlustushüvitisega ning edaspidi tasutakse hüvitiselt sotsiaalmaksu SMS § 2 alusel. Eeltoodud põhjusel jäetakse määrusest välja sätted, mis reguleerisid töötutoetust saava isiku eest sotsiaalmaksu maksmist.

Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse määruse § 2 lõiget 3¹. Lõige sätestab riigipoolse sotsiaalmaksu maksmise prioriteetsuse järjekorra. Sättest jäetakse välja viide SMS § 6 lõike 1 punktile 6 seoses selle kehtetuks tunnistamisega. Samal põhjusel tehakse muudatused ka **eelnõu § 1 punktidega 3 ja 4**, kus sotsiaalmaksu tasumise järjekorrast jäetakse välja viide SMS § 6 lõike 1 punktile 6.

Eelnõu § 1 punktiga 9 täiendatakse määrust uue üleminekusättega (määruse § 9¹ lõige 6). Lisatavas lõikes sätestatakse, et kui isikule on määratud töötutoetus tööturumeetmete seaduse enne 2026. aasta 1. jaanuarit kehtinud redaktsiooni alusel, kohaldatakse isiku eest sotsiaalmaksu maksmisel määruks enne 2026. aasta 1. jaanuarit kehtinud redaktsiooni kuni töötutoetuse maksmise lõppemiseni.

Paragrahvis 2 sätestatakse määruse jõustumise aeg. Muudatused on kavas jõustada 2026. aasta 1. jaanuaril ning see on seotud määruse aluseks olevate SMS § 6 muudatuste jõustumisega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Muudatuste mõju on analüüsitud perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirjades. Täiendavaid mõjusid ei tuvastatud.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga ei kaasne Maksu- ja Tolliameti infosüsteemide arendusvajadust. Seega ei too määruse rakendamine endaga kaasa täiendavaid kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub samaaegselt SMS-s tehtavate muudatuste jõustumisega. Perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega ning töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega tehtavad muudatused jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril. Samal kuupäeval jõustuvad ka käesoleva määruse muudatused.

7. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu koostööstamiseks Sotsiaalministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

28.10.2025